

KİŞİLERARASI İLETİŞİMDE ALDATMA TEORİSİNİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Ümmüğülsüm TALİPOĞLU¹

ÖZ

Kişilerarası iletişimde aldatma kuramı ilk olarak 1996 yılında Judee Burgoon ve David Buller tarafından ortaya atılmış post-pozitivist bir kuramdır. Bu kuram bireylerin birbirlerini aldatma nedenlerini ve süreçlerini tahmin ederek sonuçlarını açıklamaya çalışır. Kurama göre, bireyler iletişim esnasında yanlış bilgi ve yönlendirme yoluna giderek kişilerarası iletişim sürecini etkileyebilir. Ayrıca bireyler çeşitli sebeplerle gerçeği gizleme ya da değiştirmek suretiyle sosyal ilişkilere yön vermeye, algı yönetimi yapmaya ve bilgi kontrolü sağlamaya çalışabilirler. Bu bakımdan aldatma teorisi iletişim bilimleri ve kişilerarası iletişim alanında önem arz eder. Aldatma teorisi ile ilgili Türkçe literatürde herhangi bir çalışmaya rastlanmadığından bu teori ile ilgili çalışma yapma gereği duyulmuş ve bu alanda Türkçeye çevrilmemiş kaynaklar literatüre kazandırılmak istenmiştir. Bu çalışmanın amacı literatürde aldatma teorisi ile ilgili yapılan çalışmalar hakkında sayısal veri sunmaktır. Çalışmada konu ile ilgili elde edilen makalelerin bibliyometrik analiz yöntemiyle niceliksel veri analizi yapılmıştır. Çalışmanın evrenini Scopus veri tabanında yer alan kişilerarası aldatma teorisi taramasından elde edilen 115 akademik çalışma oluşturmaktadır. Elde edilen 115 akademik çalışma Vosviewer programına aktararak analize tabi tutulmuştur. Analiz sonucunda ortak yazarlık ağları, yazar-atf analizi, anahtar sözcüklerin birlikte görülme (Co-Occurence) sıklığı, ülkelerin ve kurumların ortak yazarlık durumu, makalelerin ve yazarların bibliyografik eşleşmesi son olarak yazarların eş-atf analizi hakkında elde edilene bulgulara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, kişilerarası iletişim, aldatma teorisi.

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF DECEPTION THEORY IN INTERPERSONAL COMMUNICATION

ABSTRACT

The theory of deception in interpersonal communication is a post-positivist theory first put forward by Judee Burgoon and David Buller in 1996. This theory tries to explain the results by predicting the reasons and processes of individuals cheating on each other. According to the theory, individuals can affect the interpersonal communication process by using incorrect information and manipulation during

Araştırma Makalesi

Research Article

¹ Dr.

Marmara Üniversitesi İletişim
Fakültesi, İstanbul, Türkiye

E-Posta
ukocaerkek@marmara.edu.tr
ORCID
0000-0002-6890-8424

Başvuru Tarihi / Received
24.01.2024

Kabul Tarihi / Accepted
31.03.2024

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

communication. In addition, individuals may try to direct social relations, manage perception and control information by hiding or changing the truth for various reasons. In this respect, deception theory is important in the field of communication sciences and interpersonal communication. Since there is no study on the theory of deception in Turkish literature, it was felt necessary to conduct a study on this theory and it was aimed to add sources that have not been translated into Turkish in this field to the literature. The aim of this study is to present numerical data about the studies on deception theory in the literature. In the study, quantitative data analysis was conducted using the bibliometric analysis method of the articles obtained on the subject. The population of the study consists of 115 academic studies obtained from the interpersonal deception theory search in the Scopus database. The resulting 115 academic studies were transferred to the Vosviewer program and analyzed. As a result of the analysis, findings about co-authorship networks, author-citation analysis, frequency of co-occurrence of keywords, co-authorship status of countries and institutions, bibliographic matching of articles and authors, and finally co-citation analysis of authors are included.

Keywords: Communication, interpersonal communication, deception theory.

GİRİŞ

Bir topluluğun bir arada yaşaması için gerekli olan dayanışma ve anlayışın temelini iletişim oluşturur. Bireylerin toplumsal yaşantılarını şekillendiren iletişim, kişilerin duygu ve düşüncelerini ifade etme, kültürel etkileşimde bulunma ya da ortak bir anlayış geliştirme gibi birçok alanda etkiye sahiptir.

Yazının icadı, dilin etkin bir şekilde kullanılması, teknolojinin ilerlemesi ve küreselleşmenin yaşamın her alanına sirayet etmesi ile birlikte iletişim araç ve gereçlerinde ileri düzeyde gelişmeler olmuştur. Bununla birlikte iletişim daha derin ve karmaşık bir form almıştır. Bu durum ise bireylerin farklı duygu ve düşünceleri öğrenerek perspektiflerinin gelişmesini sağlamış ve toplumların kültürel açıdan çeşitlenmesine katkıda bulunmuştur. İletişim, aynı zamanda kişilerin toplumsal norm ve değerleri anlayıp benimsenmesini sağlayarak toplumsal ilişkilerin güçlenmesine olanak tanır. Böylelikle toplum ile uyum içinde olan bireyler sorun çözme ve iş başarma ya da ortak amaca doğru ilerleme konusunda sağlıklı bir birliktelik sağlayabilmişlerdir.

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

Toplum, kişilerarası iletişim, etkileşim ve karşılıklı güven ilişkilerine dayanan bir kurum (Kurt, 2018: 779) olduğundan, iletişim ve etkileşim vasıtasıyla çeşitli duygu düşünce ve fikirlerin yayılması ayrıca gelecek nesle aktarılması kültür bütünlüğü ve insan varlığı açısından önemlidir (Ünal, 2022: 2).

İnsanlar düşünen varlıklar olduklarından, diğer bireyler ile farklı düşündükleri hususlarda bile uzlaşım yoluna gidebilmeleri (Tüzün, 2022: 510) iletişim sayesinde olmuştur. Ayrıca bireyler iletişim ile yetenek ve becerilerini geliştirmişler ve bu şekilde toplumun ve medeniyetin gelişimine katkıda bulunmuşlardır.

İletişim literatürüne önemli katkıda bulunan Watzlawick, Beavin ve Jackson iletişim ile ilgili olarak beş temel önerme geliştirmişlerdir. “iletişim kuramamak imkânsızdır”, “iletişimin ilişki ve içerik düzeyleri vardır”, “mesaj alışverişindeki dizisel yapının kendi başına bir anlamı vardır”, “mesajlar sözlü ve sözsüz olarak iki tiptir” ve “iletişim kuran kişiler ya eşit ya da eşit olmayan ilişkiler içindedir”. Bu varsayımlar iletişim bilimleri açısından yol gösterici niteliktedir (Cüceloğlu, 2000: 19). İletişimin, insan ilişkilerinin temel bir unsuru olması hasebiyle iletişimden kaçınılması imkânsızdır. Çünkü bireyler arasında duygusal bağlantı, çeşitli çıkar ve beklenti ilişkileri mevcuttur. Kişiler bu ilişkilerini sözlü ve sözsüz olarak eşit veya eşit olmayan her birey ile geliştirebilir. Burada önemli olan insan ilişkilerinin doğasını anlamak, sağlıklı ve güçlü bir etkileşim ile iletişimi gerçekleştirmektir. Sağlıklı iletişim, bireyin memnuniyetini arttırabilir ve kişilerarası iletişimde çatışmaların azalmasını sağlayabilir.

1. Kişilerarası İletişimde Aldatma Kuramı

Kişilerarası iletişim literatürde çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Bunlardan bazılarını inceleyecek olursak: kişilerarası iletişim “iki kişi arasında, genellikle kendiliğinden ve teklifsiz olarak gerçekleşen, iletişimin gerçekleşmesi sırasında genellikle aynı fiziksel ortamda bulunan tarafların nöbetleşe olarak iletişimde bulunması ve sürekli geribildirim verdikleri iletişim” (Mutlu, 1998: 208-209), “karşılıklı iletişimde bulunan kişilerin, bilgi/sembol üreterek, bunları birbirlerine aktararak ve yorumlayarak iletişimi sürdürdükleri” (Dökmen, 2010: 23), ve devam

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

ettirdikleri önemli bir süreçtir. Bu iletişim sürecinin kişilerarası iletişim sayılabilmesi için bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bunlar iki yönlü iletişim, rol ve sorumluluk bilinci, niyet, anlam ve geri bildirim olmasıdır (Hartley, 2014: 40-49).

William Schutz'a göre insanlar üç sebepten ötürü kişilerarası iletişime ihtiyaç duyarlar. Bunlardan ilki; sevgi, şefkat, beğeni arzusu ikincisi; sosyalleşme, bir gruba dâhil olma ve üçüncüsü ise kişinin çevresindeki insanları etkileme ve kontrol etme arzudur (Wood, 2020: 10). Zira insanlar, karşı tarafta bir tutum oluşturmak, kişinin mevcut tutumunun şiddet derecesini arttırmak veya azaltmak ya da tutumu olumlu veya olumsuz devşirmek için kişilerarası iletişime ihtiyaç duymaktadırlar (Kağıtçıbaşı ve Cemalcılar, 2014: 184).

Gürüz ve Eğinli'ye göre (2012: 54) kişilerarası iletişim iki veya daha fazla kişi arasında duygu, düşünce gibi durumların paylaşıldığı ve bu paylaşımlar sonucu çeşitli anlamların çıkarıldığı bir etkileşim sürecidir. Wood'a göre (2020: 21) bu süreç kişilerin duygu düşünce ve bilgilerini, seçici bir şekilde ve bir amaç doğrultusunda karşı taraf ile paylaşmasıdır. Bu amaçlar arasında bireyin var olma arzusu, toplum içine katılarak kendi kimliğini var etme, duygu düşünce ve bilgi paylaşımında bulunma gibi durumlar sayılabilir (Gürüz ve Eğinli, 2012: 73). Birey amaçları doğrultusunda ilerlerken kişilerarası iletişim sürecinde bazı etkiler deneyimleyebilir. Bu tecrübeleri, deneyimlediği çevrenin tutum ve inançlarını öğrenme, olaylar karşısında bilgi ve tecrübe edinme, bilgi alışverişinde bulunma, topluma karışarak sosyalleşme şeklinde sıralayabiliriz (Solomon ve Theiss, 2013: 9). Kişilerarası iletişim sayesinde tecrübe ve deneyime sahibi olan bireyler bir araya gelerek gruplar oluşturur, belirli bir ideolojiye sahip olur, hedefine ulaşmak için gerekli motivasyonu ait olduğu gruptan sağlar ve bu gruplar çoğalarak bir toplumu oluşturur.

Bu toplumsallaşma sürecinde kişilerarası iletişimde çeşitli çatışma veya çözümlenme gibi durumlar söz konusu olabilir. Bu durumla ilgili olarak kişilerarası iletişimde aldatma kuramının iletişim bilimleri alanında önemli bir yeri vardır.

Aldatma, en az iki taraf (gönderen ve alıcı) arasındaki iletişimsel bir eylemdir ve aldatıcı mesaj kaçamaklık (atlama veya belirsiz mesajlar), beyaz yalanlar, riskten

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

korunma, abartma veya blöf gibi birçok biçimde olabilir. Bu çıkarım, aldatmacanın dikkat çekmeden tespit edilmesi için duygusal bilgi işlem uygulamalarının araştırılmasında kritik öneme sahiptir (Elkins vd., 2015: 503).

İki veya daha fazla kişi arasında gerçekleşen aldatma, güven ve bağlılığın temel alındığı ilişkilerde önemli bir hak ihlali sayılır. Aldatma eylemi genel olarak karşı tarafın haberi olmadan gizli bir şekilde yapılır.

Kişilerarası aldatma kuramı, 1996 yılında Judee K. Burgoon ve David Buller tarafından geliştirilmiştir. Post-pozitivist bir kuram olarak aldatma, kişilerarası aldatmanın arka plan koşullarını, süreçlerini ve sonuçlarını tahmin eden ve açıklayan, birbiriyle bağlantılı bir dizi genel ifadeden oluşmaktadır (Braithwaite ve Schrodt, 2015: 487). Burgoon ve Buller en aşağı iki kişinin, yüz yüze gerçekleştirdiği iletişimi etkileşimli kişilerarası iletişim olarak görmektedir. Ancak iletişime katılan kişi sayısı artıp iki katılımcının ötesine geçtiğinde ya da yüz yüze iletişimden ziyade aracı iletişim gerçekleştiğinde iletişim giderek daha az kişilerarası ve etkileşimli hale gelmektedir. Teori azalan kişilerarası ve etkileşimli koşullar altındaki aldatmanın tersine, yüz yüze etkileşimlerdeki aldatmayı anlamaya odaklanmaktadır. Dolayısıyla kişilerarası iletişimde aldatma teorisi hem kişilerarası hem de etkileşimli bir teoridir (Burgoon ve Buller, 1996: 205).

Kuramın itici gücü olan ve aldatanlarla hedeflerinin ne düşündükleri ve yaptıklarına ilişkin birçok "neden" sorusunu yanıtlayan temel bazı varsayımları bulunmaktadır. Bu varsayımlardan biri, insanların hedef odaklı ve uyum sağlayan varlıklar olması hasebiyle aldatmanın diğer iletişim biçimlerinden farklı olmasıdır. Kişiler, doğru ya da aldatmaya dayalı kurdukları iletişimlerde; kendilerini başkalarına olumlu şekilde sunmak, düşünce ve duygularının ifadesini kabul edilebilir bir şekilde yönetmek, ilişkilerdeki uyumu sürdürmek, konuşma akışını kolaylaştırmak ve başkalarını kendi iddialarını kabul etmeye ikna etmek gibi bir dizi hedefi karşılamayı amaçlamaktadırlar. Aldatma, tanımı gereği kasıtlı bir eylem olduğu için kişilerarası aldatma kuramı, bunun stratejik olarak nitelendirilmesi gerektiğinin altını çizmektedir (Burgoon ve Buller, 1996).

Bireyler, aldatma hedeflerine ulaşmak, inandırıcı görünmek, ikiyüzlülüklerinin gerçek olarak kabul edilmesini sağlamak ve tespit edilmekten kaçınmak için çeşitli taktikler kullanmaktadırlar. Bir diğer temel varsayım ise, bilgi yönetiminin iletişim için temel olduğudur. İnsanlar mesajların doğruluğunu, tamlığını, doğrudanlığını, alaka düzeyini ve kişiselleştirilmesini manipüle ederek iletişimlerinde bilgileri gizlemeyi, çarpıtmayı, yanlış tanıtmayı, karmaşık hale getirmeyi veya iletmekten kaçınmayı seçerler. Aldatan bireyler mesajlarını, sözlü ve sözsüz dil unsurlarını da yönetmektedirler. Kuramın üçüncü temel varsayımı, mesaj alıcılarının iletişim sürecinde aktif birer katılımcı olmalarını içermektedir. Alıcılar, mesajı gönderenlerin eylemlerine göre pozisyon almaktadırlar. Bu pozisyonlar, şüphe hissediyorlarsa daha fazla bilişsel zorluk, hoşnutsuzluk ve uyanıklık yaşama, şüphe durumları hakkında çeşitli geribildirimler sağlama ve şüphe durumlarına göre kendi iletişim tarzlarını stratejik olarak uyarlama şeklinde olabilmektedir (Braithwaite ve Schrodt, 2015: 488).

Kurama göre aldatan, alıcının şüphelerine yanıt olarak stratejik davranış değişikliklerine katılacak ve stratejik olmayan sızıntı işaretleri gösterecektir. Stratejik açıdan aldatan kişi mesajındaki, imajındaki ve davranışındaki bilgiyi yönetmeye çalışır. Kaynağın güvenilirliği kuram tarafından kritik kabul edilen özelliklerden biridir. Güvenilirlik, gönderenin inanılabilirliğini karakter, yeterlilik, soğukkanlılık, sosyallik ve dinamizm açısından ölçer. Kuram, gönderenin davranışı normallikten, doğallıktan, karşılıklıktan, idealden ve orta düzeyde katılımdan saptığında bundan şüphelenilmesi gerektiğini öne sürmektedir. Teori, aldatanların daha az özgünlüğe, dolaysızlığa, ses gevşemesine, ses hoşluğuna ve ifade gücüne sahip olduğunu ancak daha fazla olumsuz duygulanım, sinirlilik, uyarılma, belirsizlik, katılımsızlık, bilişsel yük, duraklamalar, yanıt gecikmeleri ve akıcı olmama gösterdiğini öne sürmektedir. Aldatanların davranışları, nicelik, doğrudanlık, özgünlük ve belirsizlik açısından dillerine yansımaktadır. Aldatıcı mesajlar kısadır ve mesajlarda spesifikliğı en aza indiren “her zaman” veya “herkes” gibi dengeleme terimleri kullanılmaktadır. Cevap verirlerken, değiştirilmeye açık olması adına dolaylı ifade biçimleri kullanılmaktadır. Konuşmada referans olarak ben yerine biz ya da onlar ifadeleri verilmektedir. Şimdiki

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

zaman fiillerinden ziyade geçmiş zaman fiillerini kullanma olasılıkları daha yüksektir, bu da zamanın doğrudan olmadığını yansıtır. (Abdulqader vd. 2022).

Teoriye göre, bireyler iletişim esnasında yanlış bilgi ve yönlendirme yoluna gidebilir. Aynı zamanda bireyler çeşitli sebeplerle gerçeği gizleme ya da değiştirmek suretiyle sosyal ilişkilere yön vermeye, algı yönetimi yapmaya ve bilgi kontrolü sağlamaya çalışabilirler. Aldatma teorisi iletişim sürecinin sadece şeffaf bir bilgi alışverişi olmadığını aynı zamanda söz konusu bilgilerin bir kısmının değiştirildiğini ya da gizlendiğini veyahut bazı bilgilerin belirlenerek paylaşıldığını söyler (Abdulqader vd. 2022).

Kişilerarası iletişim perspektifinden bakıldığında aldatma kuramı bireyler arası ilişkilerde büyük öneme sahiptir. Literatürümüzde kişilerarası iletişim anabilim dalı alanında, nicel yöntemlerle yapılan çalışma sayısı sınırlıdır. Dergipark'ta kişilerarası iletişimde aldatma kuramı anahtar kelimesi ile arama yapıldığında herhangi bir esere rastlanmamaktadır. Aldatma anahtar kelimesi ile arama gerçekleştirildiğinde 48 makaleye ulaşılmaktadır. Bu makalelerin büyük bir çoğunluğunun hukuk alanında (Arslan, 2023; Saban, 2006; Bıkmaz, 2023; Çavdar, 2019; Karaaslan, 2021; Aslan, 2015; Birtek ve Akpınar, 2022; Yıldız, 2021; Koç, 2019; Gökpinar, 2023; Yünlü, 2019; Meraklı, 2020; Ekici, 2023; Badur ve Başara, 2016; Kahraman, 2020; Gürer, 2022) yazıldığı görülmektedir. Makalelerin kalan kısımlarının evlilik ve ilişkiler alanında (Demir ve Kumcağız, 2020; Dursun ve Özkan, 2019; Akın, 2011; Boğda ve Şendil, 2012; Kaya, 2021; Akın, 2010; Büyük ve Cicereli, 2021; Demirtaş ve Cup ve Tezer, 2014; Uzunovalı ve Özbay, 2023; Turanlı ve Fidan, 2022; Tiryaki ve Karakuş, 2018, Bingöl ve Alataş, 2022; Faraji ve Tezcan, 2023; Mynarikova, 2012; Demirtaş ve Tezer, 2013; Deniz ve Baltacı, 2023) psikoloji alanında (Şener ve Sağlam, 2020) reklam alanında (Gödelek, 2010; Bridge, 2019; Bilgin ve Dinçer, 2023) ilahiyat alanında (Oruç ve Kurt, 2009; Karaoğlan, 2019; Aybey, 2015; Ahmadi, 2017; Koç, 2017) medya alanında (Özkan, 2019) ve sağlık alanında (Karagöz, Akşit, Kuşku, Oktay 2018) olduğu görülmektedir. Ayrıca yapılan araştırmalarda "Halkla İlişkilerin bir alt bilim dalı olarak Kişilerarası İletişim alanının beslendiği kaynaklara yönelik bir atıf analizi" (Tüzün ve Ünal, 2023) başlıklı çalışmaya rastlanmıştır. Aldatma kuramına

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

yönelik ülkemizde sosyal bilimler veya iletişim bilimleri alanında bir çalışmaya rastlanılmadığından böyle bir çalışma yapma gereği duyulmuş ve yabancı kaynaklardan faydalanılarak çalışma sürdürülmüştür.

Böylelikle aldatma kuramı hakkında yapılan bu bibliyometrik çalışmanın Türkçe literatüre katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda aşağıda yer alan araştırma sorusu oluşturulmuştur.

AS: Kişilerarası aldatma kuramına yönelik yapılan çalışmaların atıf, anahtar sözcük, bibliyografik eşleşme, ortak yazarlık ve eş atıf dağılımı nerede ve nasıl yoğunlaşmaktadır?

2. Metodoloji

2.1. Amaç ve Yöntem

Yapılan bu çalışmada kişilerarası iletişim alanında önemli olan aldatma kuramının uluslararası literatürdeki veriler yazar-atıf-dergi-ülke-kurum-anahtar sözcük ve özet analizleri incelenmiştir. Çalışmada yöntem olarak bibliyometrik nicel analiz kullanılmıştır.

Bibliyometri, istatistiksel ve matematiksel yöntemleri kullanarak çeşitli kitap, makale ve dergilerin analiz edilmesidir (Pritchard, 1969: 348). Akademik veri ağlarında yer alan dergi, makale, kitap ve bilimsel yayınları analiz eden bibliyometrik analiz belirli bir dönemde yayımlanan konuların bilimsel etkinliğini ölçmeyi amaçlar. Bibliyometrik analiz ile belirli bir konu hakkında, yazar sayısı, dergi ağı ve çalışmaların sayısı ve dağılımı saptanabilir. Ayrıca makale yayımlandıktan sonra makaleye yapılan atıf sayısı ve alana katkısı belirlenebilir (McBurney ve Novak, 2002: 40). Bu analiz sayesinde bir yazar tarafından kaç makale yazıldığı, hangi dergilerde yayımlandığı, makalelerin ne sıklıkta atıf aldığı, hangi kurumların en çok bilimsel üretim yaptığı gibi analizlerin sayısal verilerine ulaşılabilir.

Bu çalışmanın evrenini Scopus'ta yer alan "interpersonal deception" anahtar sözcüğüyle yapılan araştırma sonucu ulaşılan 115 akademik çalışma oluşturmaktadır.

TALİPOĞLU, Ümmüğülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

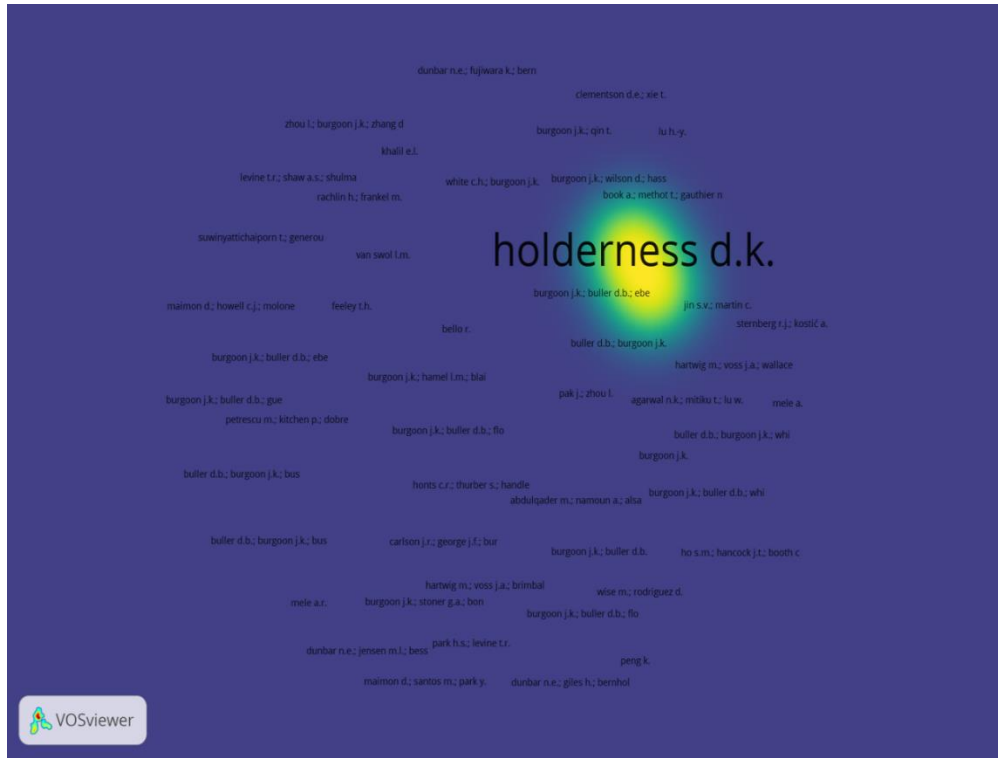
Elde edilen bu akademik çalışmalar VOSviewer programına aktarılarak veri analizleri incelenmiştir.

3. Bulgular

3.1. Ortak Yazarlık Analizi

Şekil 1'e baktığımızda 97 item, 96 küme ve 1 bağlantı görülmektedir. 97 item içinde bulunan yazarlar şu şekildedir: Buller; Burgoon, Von Hippel; Trivers, Vishwanath; Herath; Chen, Mele, Wright; Marett, Carlson; George; Burgoon, Ten Brinke; Porter, Buller; Strzyzewski, Mc Cornack, Buller; Burgoon; White.

Şekil 1. Ortak Yazarlık Analizi

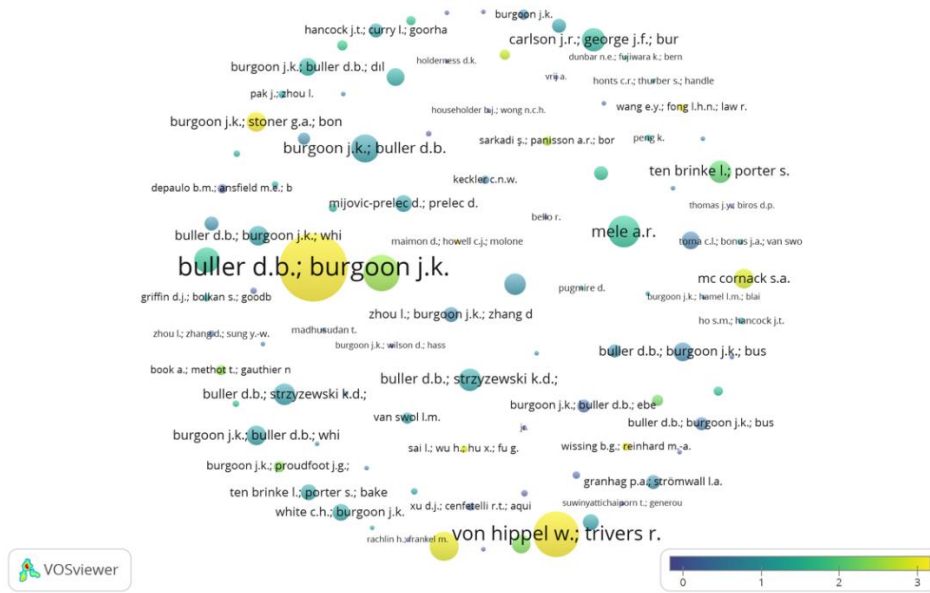
3.2. Yazar Atıf Analizi

Yazarların atıflarına ilişkin Şekil 2'de bir yazar tarafından en az 1 eser yayınlanması ve 1 atıf kriteri kapsamında en fazla atıf alan 10 yazar sıralanmaktadır. Yazarlar ve atıfları sırasıyla: Buller; Burgoon (n=306), Buller; Burgoon; White (n=214), Carlson; George; Burgoon (n=197), Buller; Burgoon; Floyd (n=192), Buller;

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

Burgoon; Guerrer (n=157), Buller; Burgoon; Busling (n=149), Buller; Burgoon; Diliman (n=120), Burgoon; Qin (n=103), Burgoon; Stoner; Bonito (n=63), Buller; Strzyzewski (n=56) olarak görülmektedir.

Şekil 2. Yazar Atıf Analizi

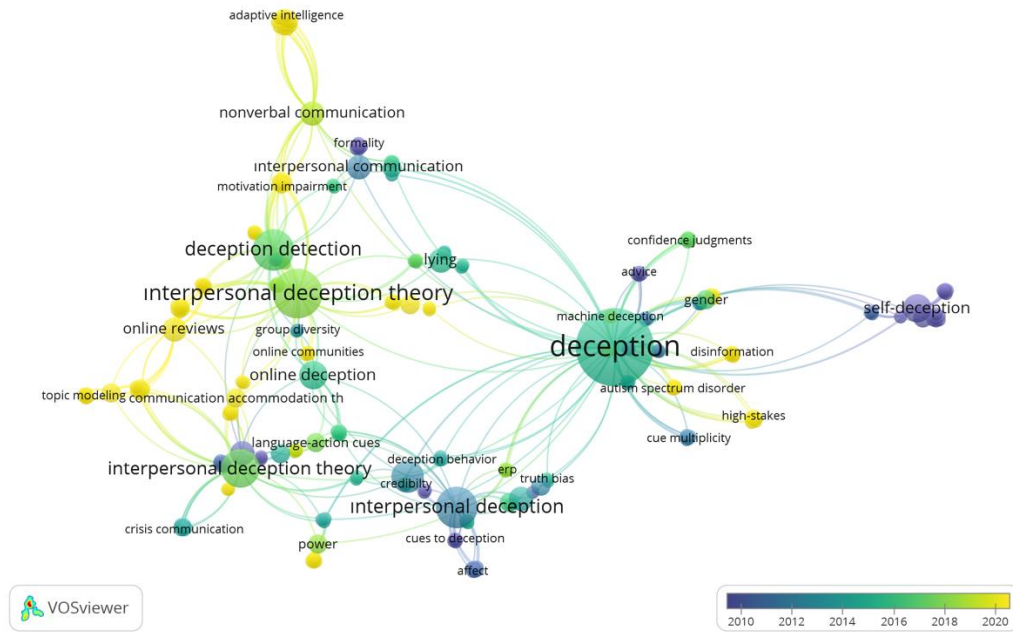

3.3. Anahtar Sözcüklerin Birlikte Görülme (Co-Occurrence) Analizi

Şekil 3'ü incelediğimizde 29 kümede 827 bağlantı ve 840 bağlantı gücü tespit edilmiştir. En çok tekrar edilen üç kavram deception (aldatma) (n=25), interpersonal deception theory (kişilerarası aldatma teorisi) (n=11), deception detection (aldatma tespiti) (n=8), computer-mediated communication (bilgisayar dolayımıyla iletişim) (n=5), online deception (çevrimiçi aldatma) (n=4) ve self-deception (kendini aldatma) (n=4) olarak görülmektedir. Aynı zamanda en fazla bağlantı gücüne sahip kavramların deception, interpersonal deception theory ve deception detection olduğu anlaşılmaktadır.

Şekil 3. Anahtar Sözcüklerin Birlikte Görülme (Co-Occurrence) Analizi

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

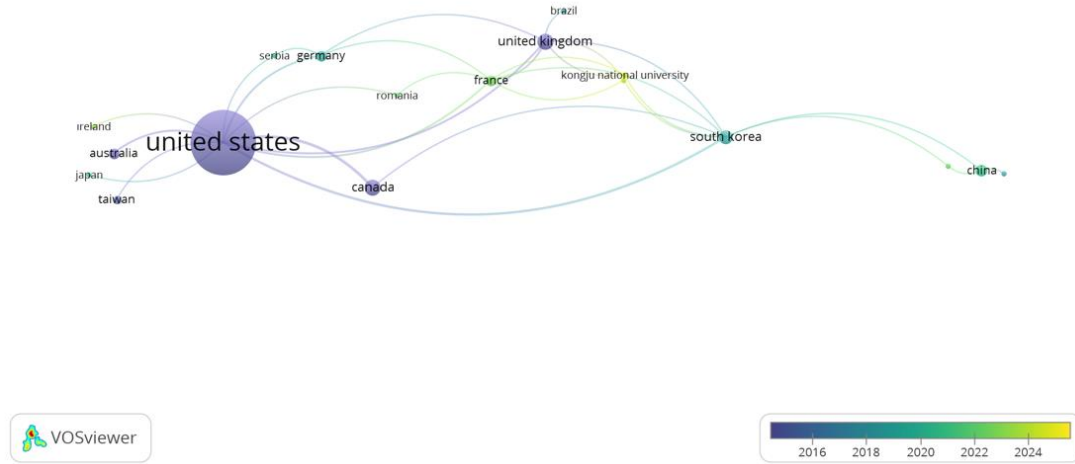

3.4. Ülkelerin Ortak Yazarlık Durumu

Şekil 4'ü 1 eser, bir atıf kriteri doğrultusunda toplam 7 kümede 22 bağlantı ve 32 bağlantı gücü görülmektedir. Bağlantı gücü en yüksek 5 ülke; 20 bağlantı gücü ve 3229 atıf ile Amerika Birleşik Devletleri, 10 bağlantı gücü ve 52 atıf ile Güney Kore, 9 bağlantı gücü ve 38 atıf ile İngiltere, 9 bağlantı gücü ve 13 atıf ile Fransa, 5 bağlantı gücü ve 510 atıf ile Kanada olarak tespit edilmiştir. Türkiye'nin sıralamada yer almadığı görülmüştür.

Şekil 4. Ülkelerin Ortak Yazarlık Durumu

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

3.5. Kurumların Ortak Yazarlık Durumu

Şekil 5'i incelediğimizde toplamda 9 kurum ile 3 kümede 14 tane bağlantı görülmektedir. Birbiri ile bağlantılı olan kurumlar şu şekildedir: University of Arizona, University of Pennsylvania, University of Arkansas, University of West Virginia'dır.

Şekil 5. Kurumların Ortak Yazarlık Durumu

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

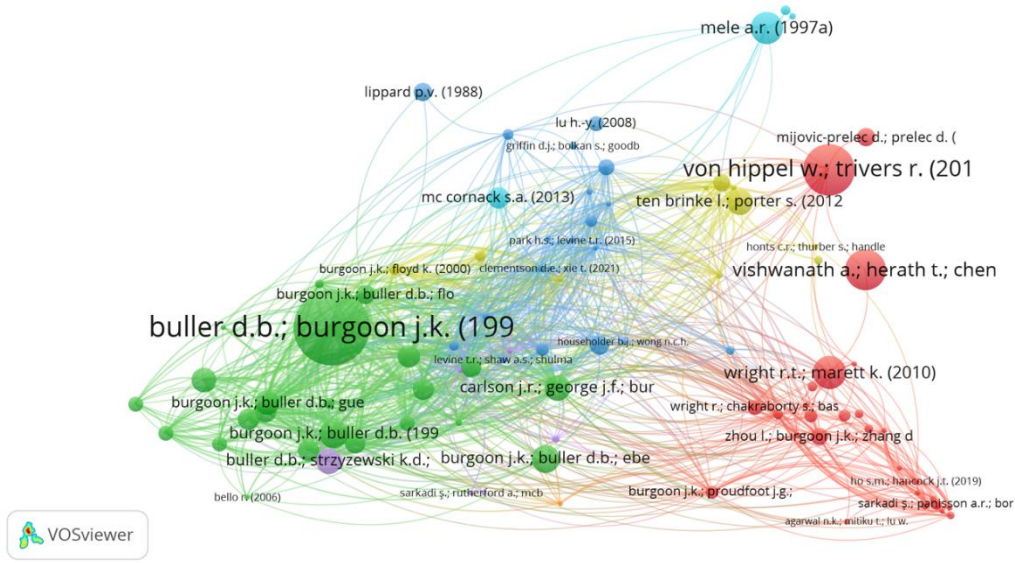

3.6. Makalelerin Bibliyografik Eşleşmesi

Şekil 6’da 91 item ile 7 kümede 1167 bağlantı ve 2439 bağlantı gücü tespit edilmiştir. En fazla bağlantı gücüne sahip makaleler sırasıyla Buller D. B., Burgoon J. K. (1996), W. Von Hippel, R. Trivers (2011), Vishwanath A.İ Herath T., Chen (2012), Mele A.R (1997a), Wright R. T., Marett K. (2010), Lippard P. V. (1998), Cornack S.A. (2013), Ten Brinke, Porter S. (2012), Carlson J. R., George J. F. (2004), Mijovic Prelec (2010), L Zhou, JK Burgoon, D Zhang, JF Nunamaker (2004) olarak görülmüştür.

Şekil 6. Makalelerin Bibliyografik Eşleşmesi

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

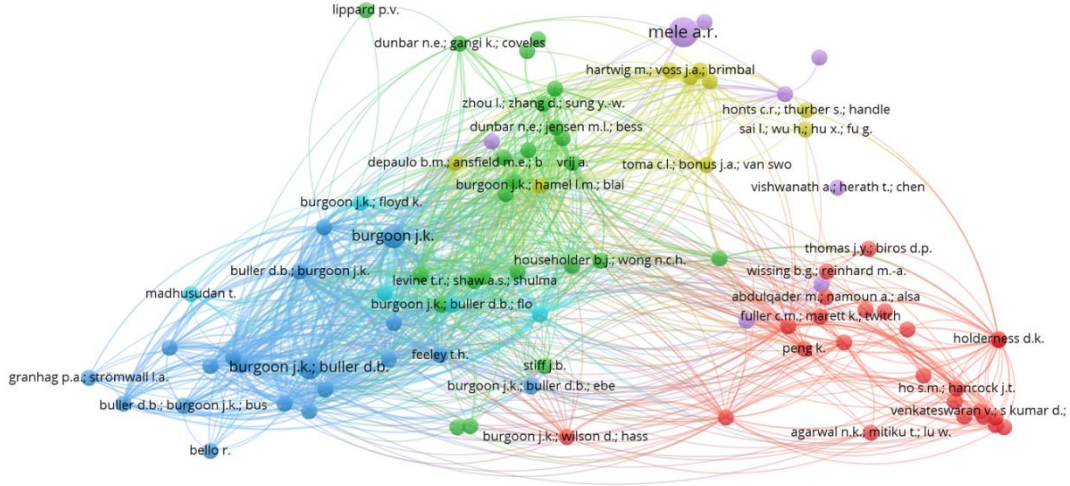

3.7. Yazarların Bibliyografik Eşleşmesi

Birbirlerinden bağımsız olarak iki ayrı kaynağın aynı esere atıf yapması bibliyografik eşleşmeyi ifade etmektedir. Şekil 7'yi incelediğimizde en az bir eser bir atıf doğrultusunda 6 kümede 1143 bağlantı ve 2514 bağlantı gücü görülmektedir.

Şekil 7. Yazarların Bibliyografik Eşleşmesi

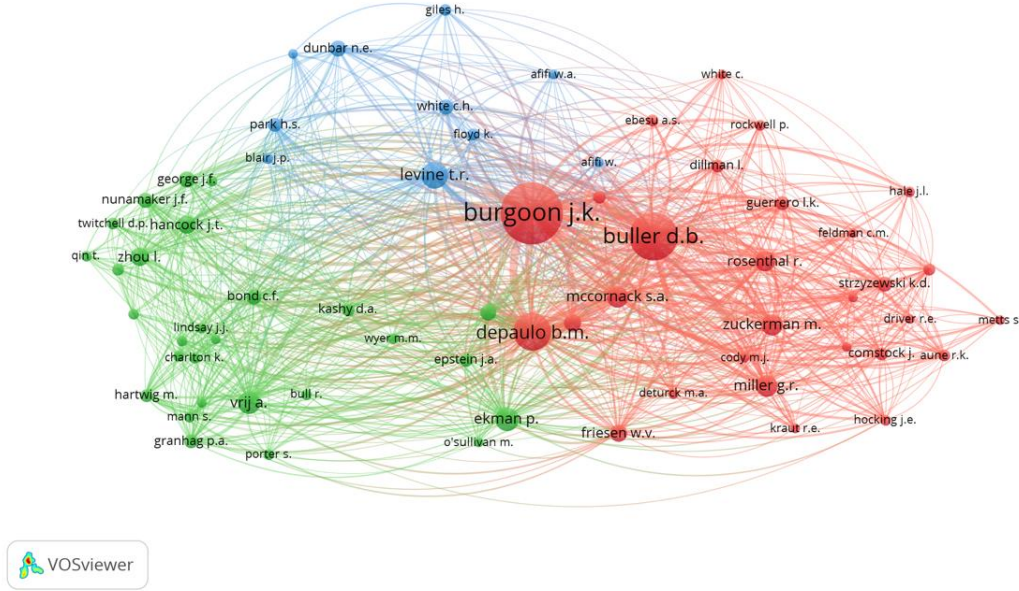
TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

3.8. Yazarların Eş-Atıf Analizi

Eş atıf, akademik yayında kullanılan iki farklı kaynağın farklı çalışmalarda faydalanılma sıklığını ifade eder. Şekil 8’de en az 20 atıf kriteri kapsamında yapılan analizde 68 item, 3 kümede 2178 bağlantı ve 105824 bağlantı gücü tespit edilmiştir.

Şekil 8. Yazarların Eş-Atıf Analizi

SONUÇ

Yapılan bu çalışmanın literatür kısmında kişilerarası iletişim ve aldatma kuramının önemi açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırma kısmında ise aldatma kuramına ilişkin niceliksel bir analiz gerçekleştirme çalışılmıştır. Scopus veri tabanında yer alan makaleler üzerinde kişilerarası aldatma kuramı taraması yapılmış ve elde edilen veriler VOSviewer programı üzerinden nicel bir yöntem olan bibliyometrik analiz yöntemiyle değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Kişilerarası iletişimde aldatma teorisi iletişim sürecinde bireylerin sergiledikleri davranışları ve bu davranışlardan nasıl bir çıkarım yapılabileceğine odaklanır. Teori, kişilerin karşı taraftan bilgi saklama, yanlış veya eksik bilgi verme gibi davranışları nasıl ve niçin yaptıklarını, kültürel ve bireysel farklılıklar çerçevesinde araştırır. Kişilerarası iletişimde aldatma kuramı bireylerin deneyimlediği iletişim çatışmaları kapsamında değerlendirilebileceğinden iletişim çözülmesi ve iletişimin sürdürülebilirliği açısından önem arz eder. Bu bağlamda kişilerarası

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

iletişimde aldatma kuramına ilişkin literatürde yer alan çalışmaların bir analizi yapılarak elde edilen bulgular değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmanın evrenini Scopus veri tabanında yer alan kişilerarası aldatma teorisi taramasından elde edilen 115 akademik çalışma oluşturmaktadır. Elde edilen 115 akademik çalışma Vosviewer programına aktarılarak nicel analize tabi tutulmuştur. Çalışmada ortak yazarlık ağları, yazar-atıf analizi, anahtar sözcüklerin birlikte görülme (Co-Occurence) sıklığı, ülkelerin ve kurumların ortak yazarlık durumu, makalelerin ve yazarların bibliyografik eşleşmesi son olarak yazarların eş-atıf analizi hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın sonucunda ortak yazarlık analizinde bulgularan yazarlar: Buller; Burgoon, Von Hippel; Trivers, Vishwanath; Herath; Chen, Mele, Wright; Marett, Carlson; George; Burgoon, Ten Brinke; Porter, Buller; Strzyzewski, Mc Cornack, Buller; Burgoon; White olarak karşımıza çıkmaktadır. Ortak yazarlık ağları bilim insanlarının dijital çağda iletişim kurma ve iş birliği yapma kapasitesini artırmak için önemli bir araç haline almıştır. Bilimsel platformlar, internet üzerinden bilimsel çalışmaları takip etme çeşitli makale ve yayınları okuma, farklı ülkelerdeki araştırmacılarla iletişim kurma gibi imkanları sağlamakta aynı zamanda araştırmacıların küresel ölçekte bağlantı kurmalarını kolaylaştırmaktadır. Böylelikle ortak yayınlara sahip çalışmaların kaynaklarının benzerlik oranı artar ve bu da çalışmalar arasındaki bağlantı gücünün arttığını gösterir.

Yazarların atıfları ile ilgili olarak bir yazar tarafından en az 1 eser yayınlanması ve 1 atıf kriteri kapsamında en fazla atıf alan 10 yazar: Buller; Burgoon (836), Von Hippel; Trivers (400), Vishwanath; Herath; Chen (269), Mele (208), Wright; Marett (179), Carlson; George; Burgoon (118), Ten Brinke; Porter (113), Buller; Strzyzewski (103), Mc Cornack (85), Buller; Burgoon; White (87) olduğu görülmektedir. Fakat yazarların bağlantı gücü göz önüne alındığında ilk 10 yazarın Buller; Burgoon (n=306), Buller; Burgoon; White (n=214), Carlson; George; Burgoon (n=197), Buller; Burgoon; Floyd (n=192), Buller; Burgoon; Guerrer (n=157), Buller; Burgoon; Busling

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

(n=149), Buller; Burgoon; Diliman (n=120), Burgoon; Qin (n=103), Burgoon; Stoner; Bonito (n=63), Buller; Strzyzewski (n=56) olduğu tespit edilmiştir.

Özet ve anahtar kelimeler, çalışmanın hangi konularda ele alındığını ve bu konuların önemini vurgular. Bu kavramlar, çalışmanın bağlamını ve katkısını netleştirir ve çalışmanın erişebilirliğini artırmada önemli rol oynar. Bu çalışmada yapılan anahtar sözcüklerin birlikte görülme (Co-Occurence) analizinde; en çok tekrar edilen üç kavram deception (aldatma) (n=25), interpersonal deception theory (kişilerarası aldatma teorisi) (n=11), deception detection (aldatma tespiti) (n=8), computer-mediated communication (bilgisayar dolayımıyla iletişim) (n=5), online deception (çevrimiçi aldatma) (n=4) ve self-deception (kendini aldatma) (n=4) olarak bulgulanmıştır.

Ülkelerin ortak yazarlık durumunda; bağlantı gücü en yüksek 5 ülke; 20 bağlantı gücü ve 3229 atıf ile Amerika Birleşik Devletleri, 10 bağlantı gücü ve 52 atıf ile Güney Kore, 9 bağlantı gücü ve 38 atıf ile İngiltere, 9 bağlantı gücü ve 13 atıf ile Fransa, 5 bağlantı gücü ve 510 atıf ile Kanada olarak tespit edilmiştir. Türkiye'nin sıralamada yer almadığı görülmüştür.

Kurumların ortak yazarlık durumu analizinde birbiri ile bağlantılı ülkeler University of Arizona, University of Pennsylvania, University of Arkansas, University of West Virginia olduğu görülmektedir.

Farklı çalışmalarda yer alan aynı kaynaklar, çalışmalar arasında bir bağlantı olduğunu ifade eder. Bibliyografik eşleşmeler, bilimsel çalışmalarda ana kaynak sağlamak için önemlidir. Bu çalışmada yapılan analizde, makalelerin bibliyografik eşleşmesinde en fazla bağlantı gücüne sahip makaleler sırasıyla Buller D. B., Burgoon J. K. (1996), W. Von Hippel, R. Trivers (2011), Vishwanath A.İ Herath T., Chen (2012), Mele A.R (1997a), Wright R. T., Marett K. (2010), Lippard P. V. (1998), Cornack S.A. (2013), Ten Brinke, Porter S. (2012), Carlson J. R., George J. F. (2004), Mijovic Prelec (2010), L Zhou, JK Burgoon, D Zhang, JF Nunamaker (2004) olarak bulgulanmıştır. Buller ve Burgoon'un ilk sırada yer alması ilgili kuramı geliştiren bilim adamları olması ile ilgilidir.

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

Bu makalede kişilerarası iletişimde aldatma teorisi ile ilgili yapılan çalışmaların bibliyometrik analiz ile sayısal verisi yorumlanarak akademik literatüre katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Aldatma gündelik yaşamda ilişki pratiklerinin içerisinde gömülü toplumsal bir olgudur. Bu olgunun görünürlük kazandığı fenomenler üzerinden incelenmesi gerek iletişim bilimi gerekse sosyal bilimler açısından faydalı çıktılar sağlayacaktır. Ayrıca Türkiye’de kişilerarası iletişimde aldatma kuramı çalışılmadığından bu çalışmanın sonraki akademik çalışmalara ilham olması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

ABDULQADER Mujahed, NAMOUN Abdallah ve ALSAAWY Yazed (2022). Fake Online Reviews: A Unified Detection Model Using Deception Theories, IEEE Access, 10, ss. 128622-128655, 2022, doi: 10.1109/ACCESS.2022.3227631.

AKIN, Ahmet (2010). Başarı yönelimleri, kendini aldatma ve boyun eğici davranış arasındaki ilişkilerin incelenmesi. The International Journal of Research in Teacher Education, 1(2), 19-27.

AKIN, Ahmet (2011). Öz-Duyarlık Ve Öz-Aldatma. International Journal of Educational Researchers, 2(3), 25-33.

ARSLAN, Uğur (2023). Kamu Kurum ve Kuruluşları Zararına Dolandırıcılık Suçu (TCK m. 158/1-e). Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 9 (1), 109-137. <https://doi.org/10.54699/andhd.1200325>

ASLAN, Yasin (2015). Türk Ceza Kanunu’ndaki Düzenlemeler Kapsamında Geniş Anlamda Sahtecilik Suçları. Ankara Barosu Dergisi. 2015/2.

ATLAN GÜRER, Hülya. (2022). Aldatmanın Etkisiyle Yapılan Sözleşmenin Onanması Halinde Talep Edilebilecek Tazminat. Ankara Barosu Dergisi 80, sy. 3 (Ağustos 2022): 215-54. <https://doi.org/10.30915/abd.1160610>.

AYBEY, Salih (2015). Aile Ve Dini Rehberlik Bürolarına Gelen Sorular Işığında Ege Bölgesinde Boşanma Nedenleri. Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (4), 104-126. <https://doi.org/10.17859/pauifd.00033>

- TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.
- BADUR, Emel ve TURAN BAŞARA, Gamze (2016). Aile Hukukunda Sadakat yükümlülüğü Ve İhlalinden Kaynaklanan Manevi Tazminat İstemi. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 65, sy. 1 (Mart 2016): 101-36. https://doi.org/10.1501/Hukfak_0000001807.
- BIKMAZ, Raif (2023). Dolandırıcılık Suçu Hakkında Genel Açıklamalar Ve İstanbul Anadolu Yakası Suç Oranları Üzerine Analiz. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (12) 4. 556-571.
- BİLGİN, Yusuf ve DİNÇER, Ayşenur (2023). Yanıltıcı indirim kampanyalarına karşı davranışsal tepkiler: Algılanan aldatma ve memnuniyetsizliğin rolü. Hitit Sosyal Bilimler Dergisi, 16(1), 223-239. <https://doi.org/10.17218/hititsbd.1279057>
- BİNGÖL, Harun ve ALATAS, Bilal (2022). Machine Learning Based Deception Detection System in Online Social Networks. International Journal of Pure and Applied Sciences, 8(1), 31-42. <https://doi.org/10.29132/ijpas.994840>
- BİRTEK, Fatih, ve AKPINAR Eren (2022). Belge kullanılarak işlenen dolandırıcılık suçunda belgenin aldatma yeteneğinin hileli davranış üzerine etkisi. Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 17, sy. 2 (Ekim 2022): 365-402.
- BOĞDA, Didar Kantarcı ve ŞENDİL, Gül (2012). Investigating Infidelity Tendency And Conflict Management Based On Attachment Styles And Gender. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 11(40), 205-219.
- BRAİTHWAİTE, Dawn and SCHRODT, Paul (2015). Engaging Theories İn Interpersonal Communication Perspectives (Second Edition), Sage Publications.
- BRİDGE, Esra Nihan (2019). Emotionally Focused Couple Therapy: A Couple's Struggle With Infidelity. Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi, 4(8), 155-166.
- BULLER, David ve BURGOON, Judee (1996). Interpersonal Deception Theory. Communication Theory , 6, 203-242.

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

BÜYÜK, Arzu ve KAYA CİCERALİ, Lütfiye (2021). Evli Bireylerin Aldatma Eğilimi ile Büyüklenmeci Narsistik Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. OPUS International Journal of Society Researches, 18(42), 5230-5249. <https://doi.org/10.26466/opus.936933>

CÜCELOĞLU, Doğan (2000). Yeniden İnsan İnsana, İstanbul: Remzi Kitabevi

ÇAVDAR, Pelin (2019). İsviçre Borçlar Kanunu 2020 Tasarısı'nda Aşırı Yararlanma ve İrade Sakatlığı Hükümlerinin Düzenlenişi ve Türk Borçlar Kanunu ile Karşılaştırılması. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (25) 1, 434-449.

DEMİR, Yasin ve KUMCAĞIZ, Hatice (2020). The Relationship Between Loneliness Level And Deception Tendencies In Married Individuals. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 30(1), 137-144. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.657703>

DENİZ, Tuğba Ceren BALTACI, Sinem (2023). Romantik İlişkilerde Aldatmaya Yönelik Tutumu Belirleyen Faktörler: Ebeveyn Aldatması Yaşantısı, Bağlanma Biçimi ve İlişki Doyumunun Rolü. Humanistic Perspective, 5(3), 1311-1331. <https://doi.org/10.47793/hp.1353574>

DÖKMEN, Üstün (2010). İletişim Çatışmaları ve Empati, İstanbul: Remzi Kitabevi.

DURSUN, Asiye ve ÖZKAN, Murat Sinan (2019). Genç Yetişkinlerin Aldatmaya Yönelik Niyetleri Üzerinde Aldatmaya Yönelik Tutum Ve Sosyal Medya Kullanımının Etkisi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 27(2), 475-484. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.2560>

EKİCİ, Meral (2023). Dolandırıcılık benzeri suçlar bağlamında alman ceza kanunu §265a'da düzenlenmiş olan "karşılıksız yararlanma suçu"na ilişkin bir inceleme. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 31(4), 1465-1501. <https://doi.org/10.15337/suhfd.1238146>

ELKİNS Aaron, ZAFEİRİOU Stefanos, PANTİC Maja and BURGOON, Judee (2015). Unobtrusive deception detection. In R. A. Calvo, S. K. D'Mello, J.

TALİPOĞLU, Ümmüğülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

Gratch, & A. Kappas (Eds.), The Oxford handbook of affective computing (pp. 503–515). Oxford University Press.

FARAJI, Haydeh ve TEZCAN, Hazal (2023). The Investigation of the Relationship Between Borderline Personality Organization and the Reasons for the Tendency Towards Infidelity. Current Research and Reviews in Psychology and Psychiatry, 3(2), 1-14.

GÖDELEK, Ertuğrul (2010). Yazılı Reklamda Aldatma Algısı Üzerine Bir Ön Çalışma. Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(2), 24-37.

GÖKPINAR, Mahmut (2023). Şüphelinin Kolluk Tarafından Aldatılması. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 31(2), 665-701.
<https://doi.org/10.15337/suhfd.1244106>

GÜRÜZ, Demet ve TEMEL EĞİNLİ, Ayşen (2012). Kişilerarası İletişim, Ankara: Nobel Yayıncılık.

HARTLEY, Peter (2014). Kişilerarası İletişim, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

KAĞITÇIBAŞI, Çiğdem ve CEMALCILAR, Zeynep (2014). Düünden Bugüne İnsan ve İnsanlar, İstanbul: Evrim Yayınevi.

KAHRAMAN, Recep (2020). Belgede Sahtecilik Suçlarında İğfal Kabiliyeti. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi • Cilt 26, Sayı 2, Aralık 2020, ISSN: 2529-0142, ss. 777-794 • DOI: 10.33433/maruhad.807478.

KARAASLAN, Reşit (2021). Soruşturma Organları Hesabına Hareket Eden Özel Kişilerin Eylemlerinin Kamu Makamlarına Atfedilebilirliği – İfade Almada Yasak Usul Olan “Aldatma” Örneği Üzerinden Bir İnceleme. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 25(2), 555-621.
<https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.933603>.

KARAGÖZ, Hatice, AKŞİT, M. Arif, KUŞKU, Mehmet, OKTAY, Gülseren (2018). Biraz empati; Başkası değil, sen,kendini onun yerine koyarak duygusallık

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

boyutu oluşturmalsın. Türk Dünyası Uygulama Ve Araştırma Merkezi Yenidoğan Dergisi, 3(1), 1-34.

KARAOĞLAN, Arslan (2019). “Kur’an’da Anlatılan Münafık Tipolojilerinin En Belirgin Karakteristik Özellikleri -Nisâ 142-143. Ayetleri Örneği-”. Eskiyeeni 38 (Mart 2019), 45-76.

KAYA, Eda (2021). Bağlanma Kuramı Çerçevesinde Aldatma ve Boşanma. IBAD Sosyal Bilimler Dergisi(10), 248-263. <https://doi.org/10.21733/ibad.850705>

KILIÇ AHMADİ, Büşra (2017).“Kendini Aldatma Ve Dindarlık İlişkisi”. Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 26/2 (Temmuz 2017), 51-76.

KOÇ, Mehmet (2019). Osmanlı Ceza Hukukunda Hile (Aldatma-Dolandırıcılık) Suçları Ve Cezaları. Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (ÇÜİFD), 19(1), 119-139. <https://doi.org/10.30627/cuilah.522363>

KOÇ, Mustafa (2017). Dindarlığın Oluşumuna Din Eğitiminin Psiko- Pedagojik Katkıları: ‘Değer-Yoksun Dindarlık’ Tipolojisi Bağlamında Teorik Bir Yaklaşım. Değerler Eğitimi Dergisi, 15(33), 87-138.

KURT, Mustafa Cankut (2018). Bilişim Teknolojilerinin Gündelik Yaşama Etkileri: Etik Sorunlar Açısından Bir Sorgulama. ISophos: Uluslararası Bilişim, Teknoloji ve Felsefe Dergisi 1(1).

MCBURNEY, Melissa and NOVAK, Pamela (2002). What is bibliometrics and why should you care?. In Professional Communication Conference, IPCC Proceedings. IEEE International, 108-114.

MERAKLI, Serkan (2020). Parada Sahtecilik Suçu (TCK m. 197). Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi • Cilt 26, Sayı 2, Aralık 2020, ISSN: 2529-0142, ss. 726-776 • DOI: 10.33433/maruhad.787513

MUTLU, Erol (1998). İletişim Sözlüğü, İstanbul: Bilim & Sanat Yayıncılık.

MYNARIKOVA, M. Lenka (2012). Deception as a Form of Communication in the Czech Republic. Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(3), 59-66.

- TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.
- ORUÇ, Esmâ Simav - KURT, Abdurrahman (2009). “Erzurum Ve Bursa Müftülüklerine 2005-2008 Yıllarında Gelen Sorular Işığında Kadınların Boşanma Talebinin Nedenleri”. Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 18/2 (Haziran 2009), 299-325.
- ÖZKAN, Özgehan (2019). Medyadaki Etik Sorunlardan Biri Olarak Cinsiyet Ayrımcılığı: Magazin Basınından Örnek Haber İncelemesi. OPUS International Journal of Society Researches, 10(17), 877-903. <https://doi.org/10.26466/opus.524006>
- PRITCHARD, Alan (1969). Statistical Bibliography or Bibliometrics?. Journal of Documentation 25(4), 348-349.
- SABAN, Nihal (2006). Bir Analiz: Türk Hukukunda Hile Kavramının Unsurları. Muhasebe Ve Finansman Dergisi(31), 59-62.
- SOLOMON, Denise and THEİSS, Jennifer (2013). Interpersonal Communication: Putting Theory Into Practice, UK: Routledge.
- ŞENER, Özlem ve SAĞLAM, Sezen (2020). Travma Sonrası Stres Bozukluğu İçin EMDR: Bir Olgu Sunumu. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(2), 190-207. <https://doi.org/10.38122/ased.784642>
- TİRYAKİ, Salih ve KARAKUŞ, Melis (2018). Evli Bireylerin Sosyal Medya Kullanımları Üzerine Bir Saha Araştırması. Kurgu, 26(3), 422-443.
- TOPLU-DEMİRTAŞ, Ezgi & TEZER, Esin (2013). Turkish Adaptation of the Intentions Towards Infidelity Scale: Validity and Reliability Studies. Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal, 4(39), 37-45. <https://doi.org/10.17066/pdrd.50316>
- TOPLU-DEMİRTAŞ, Ezgi, DOLUNAY-CUĞ, Fevziye ve TEZER, Esin (2014). Aldatmaya Yönelik Tutum Ölçeği'nin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal, 5(42). <https://doi.org/10.17066/pdrd.74466>

TALİPOĞLU, Ümmügülsüm (2024). Kişilerarası İletişimde Aldatma Teorisinin Bibliyometrik Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 621-645.

TURANLI, Ayşe ve FİDAN, Zeynep (2022). Sanal aldatma ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. Fenerbahçe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(2), 317-328.

TÜZÜN, Sümeyra (2022). Sosyal Bilimlerin Ruhü: İletişim Disiplininin Kavramsal Sınırları Üzerine Bir Değerlendirme, Akademik Hassasiyetler, 9(20), 495-515.

TÜZÜN, Sümeyra ve ÜNAL, Celil (2023). Halkla İlişkilerin bir alt bilim dalı olarak Kişilerarası İletişim alanının beslendiği kaynaklara yönelik bir atıf analizi. RumeliDE Dil Ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi (36), 794-808.
<https://doi.org/10.29000/rumelide.1369116>

UZUNOVALI, Ilgın ve ÖZBAY, Ahmet (2023). Aldatma ve Sadakatsizlik: Cinsiyet Bağlamında Bir Değerlendirme. Turkish Academic Research Review, 8(3), 1073-1091. <https://doi.org/10.30622/tarr.1328795>

ÜNAL, Celil (2022). Toplumun Medyatik İnşası ve Göç. Ankara: Nobel Yayınevi.

WOOD, Julia (2020). Interpersonal Communication: Everyday Encounters, Ninth Edition, Cengage Learning.

YILDIZ, Ferhat (2021). Belgede sahtecilik ile vuk'da düzenlenen sahte belge düzenleme suçlarının aldatma kabiliyeti yönünden karşılaştırılması. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi(48), 547-582.
<https://doi.org/10.54049/taad.1009427>

YÜNLÜ, Semih (2019). Zapt Sorumluluğu Ve Diğer Hukuki İmkanlarla Karşılaştırması. Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 24(40), 139-180.

Yazarların çalışmaya katkı oranları eşittir.

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.